

नेपाल बैंकर्स संघ NEPAL BANKERS' ASSOCIATION

प.सं: ३३१०७५/७६

मिति: १७१०/२०७५

श्री कार्यकारी निर्देशकज्यू
सामाजिक सुरक्षा कोष
बबरमहल, काठमाडौं

विषय: सामाजिक सुरक्षा योजना संचालन कार्यविधि, २०७५ का सम्बन्धमा ।

bizmandu

महोदय,

तहाँबाट जारी सामाजिक सुरक्षा योजना संचालन कार्यविधि, २०७५ मा केहि जिज्ञासा/द्विविधा रहेकाले आवश्यक नीतिगत व्यवस्था तथा परिमार्जनको अपेक्षा सहित यसैसाथ संलग्न गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं ।

धन्यवाद ।

भवदीय,

ज्ञानेन्द्र प्रसाद ठुंगाना
अध्यक्ष

सामाजिक सुरक्षा योजना संचालन कार्यविधि, २०७५ उपर निम्नानुसार केहि जिज्ञासाहरु आवश्यक सम्बोधन तथा समाधानका लागि पेश गर्दछौं :

१. कार्यविधिमा “सामाजिक सुरक्षा कोषमा ६ महिना योगदान गर्ने योगदानकर्ताले सो योजना बमोजिम औषधी उपचार तथा स्वास्थ्य सुविधा पाउने छ” भनी उल्लेख गरिएको छ । यसै सम्बन्धमा श्रम ऐन, २०७४ मा योगदानकर्ताले यो सुविधा काम शुरु गरेको मितिबाट पाउने उल्लेख गरिएकाले कार्यविधि र ऐनमा कुरा बाझिएको हुनाले यसमा एकरूपता ल्याउनु पर्ने ।

bizmandu

२. कार्यविधिमा मातृत्व सुरक्षा वापतको सुविधा अठार महिनाको अवधिमा बाह्र महिना योगदान गरेको अवस्थामा मात्र उक्त सुविधा पाउने छन् भनी उल्लेख गरिएको छ । श्रम ऐन, २०७४ ले प्रसूती बिदा कार्यालयमा हाजिर गरेको मितिबाट पाउने भनेर उल्लेख गरिएको छ । यसरी कार्यविधि तथा ऐनमा फरक कुरा भएकोले यसमा समेत एकरूपता ल्याउनु पर्ने ।

साथै, पारिश्रमिक सहितको प्रसूति विदा कार्यविधिमा जम्मा ६० दिन प्रदान गरिने भनिएको छ भने सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार ऐन, २०७५ मा पारिश्रमिक सहितको प्रसूति विदा ९८ दिन प्रदान गरिने भनि उल्लेख गरिएकोले द्विविधा भएको देखिन्छ ।

३. स्वास्थ्य बीमा वापत योगदानकर्तालाई वार्षिक रुपमा एक लाख रुपैयाँमा नबढ्ने गरी निजलाई प्रदान गर्ने भन्ने सम्बन्धमा हाल १ लाख भन्दा बढीको बीमा भएका कर्मचारीहरुको हकमा अब उपरान्त के गर्नेमा अन्यौल सृजना भएको छ । साथै, श्रम ऐन, २०७४ को दफा १७८ को उपदफा (३) र (४) को व्यवस्थालाई पनि अनिवार्य रुपमा हेर्नु पर्ने देखिन्छ । श्रम ऐन, २०७४ को दफा १७८ को उपदफा (३) अनुसार – “ऐनमा उल्लेख गरिएभन्दा बढी सुविधा प्राप्त गरिरहेको श्रमिकको सेवा, शर्त र सुविधामा यस ऐनमा लेखिएको कुनै कुराले असर पारेको मानिने छैन” भन्ने व्यवस्था रहेकोले यस सम्बन्धमा प्रष्ट गरिनु पर्ने देखिन्छ ।

साथै, बैकिङ्ग क्षेत्रमा कर्मचारी लगायत उनीहरुका परिवारको समेत बीमा गर्ने गरेकोमा यस कार्यविधि अनुसार कर्मचारीको बीमा सामाजिक सुरक्षा योजना अन्तर्गत र कर्मचारीका परिवारको बीमा छुट्टै गर्नु पर्ने हुदा व्यवहारिक कठिनाई देखिन्छ ।

bizmandu

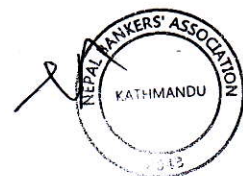
४. यस कार्यविधिमा अस्पतालहरुको सूचि बनाइने सम्बन्धमा स्वास्थ्य परीक्षण जुन सुकै मान्यता प्राप्त स्वास्थ्य संस्थान वा अस्पतालमा गर्न पाउनु पर्ने ।

५. यस कार्यविधिमा अवकासका लागि योगदानकर्ताको उमेरको हद ६० वर्ष तोकिएको छ तर श्रम ऐन, २०७५ अनुसार कर्मचारीहरुको उमेरको हद ५८ वर्ष तोकिएको छ । यसरी कार्यविधि तथा ऐनमा फरक कुरा भएकोले यसमा एकरूपता ल्याई उमेरको हद ६० वर्ष कायम गर्नु उपयुक्त हुने देखिन्छ ।

६. संचय कोषबाट ऋण सापट वापतको सुविधा हाल कर्मचारीहरुले पाइरहेको खण्डमा सामाजिक सुरक्षा योजना अन्तर्गत यस सुविधाबाट योगदानकर्ताहरु वञ्चित हुन सक्ने देखिन्छ । कर्मचारीहरुले पाइरहेका सुविधाबाट उनीहरुलाई वञ्चित गर्नु उपयुक्त नहुने ।

७. कार्यविधिको दफा १५ (२) मा “वैकल्पिक रोजगार रहेको अवस्थामा भने यो सुविधा दिईने छैन” भन्ने व्यवस्थाले विवाद उत्पन्न हुन सक्ने देखिएको सो को सम्बन्धमा प्रष्टता हुन जरुरी देखिएको ।

८. कार्यविधिमा रोजगारदाताले श्रमिकको आधारभूत पारिश्रमिकबाट ११ प्रतिशत रकम कट्टी गर्ने व्यवस्था गरेकोमा १० प्रतिशत संचयकोष र बाँकी १ प्रतिशत के शिर्षकमा कट्टी गर्ने हो भन्ने सम्बन्धमा प्रष्टता नभएको ।

९. योजनामा सहभागी हुन योगदानकर्ताले २०७४ साल भाद्र १९ गते भन्दा अगाडिको उपदान वापत श्रम नियमावली, २०७५ बमोजिम प्राप्त गर्ने रकम रोजगारदाताबाट भुक्तानी लिई सो भन्दा पछाडिको उपदान रकम मात्र यस योजनाका लागि पठाउनु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था कार्यविधिमा भएको तर सञ्चयकोष वापतको रकमको व्यवस्थापन कसरी गर्ने भन्ने सम्बन्धमा कुनै व्यवस्था नभएको हुनाले सो सम्बन्धमा समेत प्रष्ट व्यवस्था गरिनुपर्ने ।

१०. सामाजिक सुरक्षा ऐन २०७४ को दफा ५७ ले सामाजिक सुरक्षा स्वेच्छिक हुने भन्ने व्यवस्था गरेको र हाल बैंक तथा वित्तीय क्षेत्रमा रहेका कर्मचारीहरूले खाई पाई आएको सुविधा श्रम ऐन, २०७४ ले श्रमिकलाई दिएको सुविधा भन्दा कम नभएकाले यस्ता संस्थाहरूले आ-आफ्नो संस्थागत निर्णय गरी स्वेच्छिक रहन सक्ने हो वा होइन यस सम्बन्धमा पनि थप प्रष्टता हुनु पर्ने देखिन्छ ।

bizmandu

साथै, “योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४, को दफा ५७ मा प्रष्ट रूपमा यस ऐन बमोजिम सामाजिक सुरक्षा अन्तर्गत प्राप्त हुने कुनै सुविधा कसैले लिन नचाहेमा वा प्राप्त सुविधा छोड्न चाहेमा स्वेच्छिकरूपमा त्यस्तो सुविधा नलिन वा छोड्न सक्नेछ” भन्ने व्यवस्था भएको सन्दर्भमा कुनै कर्मचारी यो योजनामा सहभागी नहुने भनी सोही अनुसारको निवेदन प्राप्त भएको अवस्थामा कानूनमा भएको व्यवस्थालाई के कसरी समाधान गर्न सकिन्छ? साथै बैंकहरूले उल्लेखित ऐन अनुसार प्राप्त गर्ने सुविधा भन्दा वढीनै सुविधाहरू पाईरहेको अवस्थामा बैंक वा बैंकका कर्मचारी यो योजनामा सहभागी भएमा प्रचलित कानून अनुसार खाईपाई आएको सुविधा कटौती भएको भनी विवाद आउने देखिन्छ ।

११. ऐन, नियमावली तथा कार्यविधि को कही कतै पनि आफुले योगदान गरेको साँवा रकम फिर्ता (Principle Protection) हुने व्यवस्था नभएको सन्दर्भमा द्विविधा भएको ।

bizmandu

१२. सामाजिक सुरक्षा योजना कार्यविधि तथा यस विषय वस्तुसंग सम्बन्धित नेपाल सरकारबाट जारी गरिएका अन्य ऐन/नियमावली/कार्यविधिहरूमा एकरूपता हुनुपर्ने ।

